T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

31.
KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI
4. CİLT

25-29 MAYIS 2009
DENİZLİ

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No:3249-4
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No:141-4

YAYINA HAZIRLAYANLAR
Dr. Haydar DÖNMEZ
Candaş KESKİN

Kapak ve Uygulama
Necdet ÇELİKTAŞ

ISSN: 1017-7655

Kapak Fotoğrafı: *Roland R.R. SMITH*
"Sebasteion Anastylosisi - Aphrodisias, 2008"

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Klâsik Filolog Dr. Haydar Dönmez tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

İsmail Aygül Ofset Matbaacılık
San. Tic. Ltd. Şti.
ANKARA-2010

İÇİNDEKİLER

Gürcan POLAT, Yasemin POLAT, Kahraman YAĞIZ, Onur ZUNAL
Antandros 2008 Yılı Kazıları....1

Aygül SÜEL, Mustafa SÜEL
2007-2008 Yılı Ortaköy-Şapinuva Kazı Çalışmaları....23

Işın YALÇINKAYA, Harun TAŞKIRAN, Metin KARTAL, Kadriye ÖZÇELİK,
M.Beray KÖSEM, Gizem KARTAL
2008 Yılı Karain Mağarası Kazıları....41

Nicholas CAHILL
Sardis, 2008....63

Mehmet ÖZHANLI
Pisidia Antiokheiası 2008 Kazısı....75

Kadir PEKTAŞ
Bitlis Kalesi Kazısı 2008....85

Celal ŞİMŞEK
2008 Yılı Laodikeia Antik Kenti Kazıları....101

Volkmar von GRAEVE
2007-2008 Milet Çalışmaları....135

Ülkü İZMİRLİGİL
Side Tiyatrosu ve Çevresinde Kazı-Düzenleme Çalışmaları, 2008....159

Gülriz KOZBE
Kavuşan Höyük Kazısı, 2008....173

Nurfeddin KAHRAMAN
Elmacık Omurgalı Fosilleri....197

N. ÇEVİK, İ. KIZGUT, S. BULUT, E. AKYÜREK, M. KUNZE, B. ÖZDİLEK,
E. AKALIN, H.O.TIBIKOĞLU, Ö.ÇÖMEZOĞLU
Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2008 Raporu....209

B.Yelda OLCAY UÇKAN, Zeliha DEMİREL GÖKALP, Muradiye ÖZTAŞKIN,
Emre ÖĞÜL ÖNCÜ
Olympos 2008 Yılı Çalışmaları 231

Osman AYTEKİN
Şavşat (Satlel) Kalesi Kazı ve Restorasyon Çalışması 2008 247

Bilâl SÖĞÜT
Stratonikeia 2008 Yılı Çalışmaları 263

Tunç SİPAHİ
2008 Yılı Boyalı Höyük Kazısı 287

Bozkurt ERSOY
Kale-i Tavas (Tabae) 2008 Yılı Kazı Çalışmaları 301

Timothy MATNEY, Kemalettin KÖROĞLU, Dirk WICKE, John MACGINNIS
Diyarbakır/ Ziyaret Tepe 2008 Yılı Kazı Çalışmaları 315

Steven L. KUHN, Nur BALKAN ATLI, Fazıl AÇIKGÖZ
2008 Excavations at Kaletepe Deresi 3 (Kaletepe Obsidien Atölyesi) 331

Hayat ERKANAL, Vasıf ŞAHOĞLU, Rıza TUNCEL, Ourania KOUKA,
Levent KESKİN, İrfan TUĞCU
Liman Tepe 2008 Yılı Kara Kazıları 347

Hayat ERKANAL, Michal ARTZY, Vasıf ŞAHOĞLU, Gregory VOTRUBA
Sıla VOTRUBA, Levent KESKİN
Liman Tepe 2008 Yılı Su Altı Kazıları 361

Önder BİLGİ
İkiztepe Kazıları 2008 Dönemi Sonuçları 369

Ayşe Gül AKALIN
2008 Sezonu Erythrai Kazı Çalışmaları 381

Antonio LA MARCA
Kyme 2008 Yılı Kazı Çalışmaları 397

Semiha Yıldız ÖTÜKEN
2008 Yılı Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini
Koruma-Onarım-Belgeleme Çalışmaları 417

2008 YILI KARAİN MAĞARASI KAZILARI

Işın YALÇINKAYA*
Harun TAŞKIRAN
Metin KARTAL
Kadriye ÖZÇELİK
M.Beray KÖSEM
Gizem KARTAL

GİRİŞ

2008 yılı Karain Mağarası kazıları B ve E gözleri olmak üzere 2 ayrı alanda gerçekleştirilmiştir[1]. Bu çerçevede, jeolojik açıdan hem Pleistosen hem de Holosen dönemlere ait açmalar da çalışılmıştır. Pleistosene ait seviyeler E

* Prof.Dr.Işın YALÇINKAYA, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye- Ankara/TÜRKİYE.
Prof.Dr.Harun TAŞKIRAN, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.
Yrd.Doç.Dr.Metin KARTAL, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.
Öğr.Gör.Dr.Kadriye ÖZÇELİK, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.
Uz.Dr.M.Beray KÖSEM, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.
Araş.Gör.Gizem KARTAL Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100-Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.

1 Yazarların dışında, kazılarımıza arkeologlar; İrfan Deniz Yaman, Yavuz Aydın, Kaan Bulut, Eşref Erbil, Onur Dinç ve öğrenciler; Buket Babataş, Güray Can Aytekin, Elif Koç, Nuray Önal, Salime Görgün, Serkan Yerlikaya, Onur Aydemir, Fatma Öztürk, Binnur Ergun, Burak Yanık, Savaş Akkaş, Aylin Dağlı, Iraz Aslı Temiz, Erman İnalöz, (A.Ü. D.T.C.F. Arkeoloji Bölümü öğrencileri), Raif Mert Esen (Hacettepe Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencisi), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan ise, Aydın Müzesi Müdürlüğü elemanı Arkeolog Salih Yıldırım Bakanlık temsilcisi olarak katılmıştır. Adı geçen katılımcıların tümüne üstün hizmet ve gayretlerinden ötürü teşekkürlerimizi sunuyoruz. Ayrıca kazılarımıza izin veren ve maddi olarak destekleyen Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, maddî desteklerini sürdürmekte olan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı ile Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'na teşekkürlerimizi yineliyoruz.

gözünde Alt Paleolitik Döneme ait buluntular verirken, B gözündeki Holosen açmalarda; Kalkolitik, İlk Tunç ve Roma dönemlerine ait buluntular ortaya çıkarılmıştır.

I. "E" Gözü Kazısı

2008 yılı Karain Mağarası E gözü kazıları toplam 2 plan karede gerçekleştirilmiştir (Çizim: 1). Kazı sezonu boyunca 3 ayrı jeolojik seviye kaldırılmıştır. Kazılara Ana Dolgu'nun güney profilindeki J 19 plan karesinde başlanmış ve K 19 plan karesi ile tamamlanmıştır (Tablo: 1). İlgili plan karelere ait arkeolojik ve jeolojik seviyeler ile bunların başlangıç ve bitiş kotları Tablo 1'de görülmektedir.

KARAİN E 2008 KAZILAN PLAN KARELER				
PLAN KARE	Arkeolojik Seviye	Jeolojik Seviye	Başlangıç Kotu (m.)	Bitiş Kotu (m.)
J 19	69 – 83	V.2	-12.00	-13.50
J 19	84 – 85	V.2 – V.3	-13.50	-13.70
J 19	86 – 89*	V.2 – V.3 – V.4	-13.70	-14.10
K 19	87 – 89*	V.4	-13.80	-14.10

Tablo 1: İlgili plan karede inilen en son arkeolojik seviye

Adı geçen jeolojik seviyeler; V.2, V.3 ve V.4 diye adlandırdığımız birimlerdir (Çizim: 2). V.2 jeolojik ünitesi, daha önceki kazı sezonlarında bazı lokal alanlarda siyah renkli ve konkresyonlu bir sediman yapısı gösterirken (Yalçınkaya ve diğ., 2009: 286), bu seneki kazı alanlarında soluk pembe renkli, kimi kısımlarda yumuşak ancak genelinde çok sert ve travertenli, kumlu ve küçük çakıllı bir yapı ile karşımıza çıkmıştır. Özellikle yumuşak olan kısımlar batı profilinden akan ve daha üst seviyelere ait sedimanları içermektedir. 2007 ve daha önceki kazı raporlarında da belirtmiş olduğumuz gibi, bu alanlarda yüksek derecelerde doğal tahribat meydana gelmiştir (Yalçınkaya ve diğ., 2009: 286). Esasen kazıların bu alanlarda yoğunlaştırılmasının nedenlerinden biri de bu tahribatı önlemekti. V.3 jeolojik ünitesi ince kumlu, yumuşak

ve kahverengi-krem renkli bir sediman yapısı gösterir. 2007 kazı sezonu raporunda, V.3 birimindeki yumuşak yapıdan dolayı, doğal bir tahribat olduğunu ve Ana Dolgu'nun içine doğru tabanda bir dizi oyuk oluştuğunu belirtmiştik. Bu türden oluşumların az da olsa devam etmesine karşın, 2007 yılındaki çalışmalarımız sonuç vermiş, alanın daha fazla tahribata uğraması engellenmiş, böylece 2008 yılında daha verimli kazılar yapılmasına olanak sağlamıştır. V.4 ünitesi, V.3'e göre daha sert ve koyu kahverengi tonlarında sedimanla belirginleşir. V.4'ün sertleşmiş toprak olduğu söylenebilir. Bu ünite içinde tabana doğru iri kalker kaya blokları ile karşılaşılmıştır.

Karain E gözü kazıları sırasında J 19 plan karesinin kazısının tamamlanmasından sonra, seneler öncesi E gözü tabanından tavanına kadar kurulmuş olan iskele, kazı alanına ulaşabilmek amacıyla sökülmüş ve 2009 yılından itibaren I plan karelerinin kazılarının yapılabilmesi için yeniden kurulmuştur. Bu yeni düzenlemenin ardından K 19 plan karesinin kazılarının tamamlanmasından sonra E gözü kazısına son verilmiştir.

E Gözü Arkeolojik Buluntuları

E gözü kazılarında en yoğun yontmataş buluntu V.2 jeolojik seviyesinden ele geçirilmiştir. Bunlar arasında kalın yonga taşımalıklar üzerine kenar kazıyıcılar (Çizim 5: 1-5), dişlemeli (Çizim 5: 6) ve çontuklu âletler en tipik örneklerdendir. Herhangi bir düzeltinin bulunmadığı irili ufaklı yongalar da diğer yontmataş endüstri öğelerindendir. Bilindiği gibi 2007 yılı kazı sezonunda V.2 jeolojik seviyesine ait bir adet *Acheuleen* tip iki yüzeyli âlet ele geçirilmişti (Yalçınkaya ve diğ., 2009: 288, 296). Bu sene böylesi bir iki yüzeyli âlet ele geçirilmemesine karşın, V.2 jeolojik seviyesi için iki yüzeyli âlet geleneği içeren bir endüstriden söz edebiliriz. Bununla birlikte, V.2'nin bulunduğu stratigrafik ve kronolojik kontekst açısından G.Ö 400.000 yılın da ötesinde bir tarih içeriyor olmasını yinelemekte yarar görüyoruz. V.3 ve V.4 jeolojik seviyelerine ait yontmataş endüstri öğeleri, 2008 yılı sezonu açısından az da olsa arkaik karakterli yongalar, küçük boyutlu kenar kazıyıcılar ve bir adet çekirdek ile temsil edilmiştir.

E Gözü Fauna Buluntuları

Kazılarda yontmataş buluntu topluluğunun yanı sıra çeşitli seviyelerden genellikle çok kırıklı makro ve mikro faunaya ait kemikler ele geçirilmiştir. Bulunan bu kemiklerin tür saptamaları, devam eden zooarkeolojik çalışmalar sonucunda belirlenebilecektir. Buna karşın 2008 yılı kış ayları içinde yapılan fauna çalışmaları sonucunda, jeolojik seviyelerin I'den V'e kadar olan birimlerde bazı tür saptamaları yapılmıştır. İlk etapta paleontolojik açıdan yapılan bu çalışmalar, zooarkeolojik çalışmalarla devam edecektir. Bugün için, faunal çeşitlilik açısından I, II ve III. jeolojik seviyeler, IV ve V. jeolojik seviyelere oranla daha zengin görünmektedir. Söz konusu türlere ait veriler jeolojik seviyelere göre tablo 2'de görülebilir.

KARAİN MAĞARASI E GÖZÜ FAUNASI						
Jeolojik Seviyeler:		**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**
Carnivora	*Ursus spelaeus*	-	x	x	x	x
	Ursus arctos	x	x	x	x	-
	Canis lupus	x	x	x	-	x
	Vulpes vulpes	x	x	x	x	x
	Meles meles	-	-	-	x	-
	Martes martes	x	-	x	-	x
	Crocuta crocuta spelaea	x	x	x	-	x
	Panthera leo spelaea	x	x	x	-	-
	Panthera pardus	x	x	x	x	x
	Felis silvestris	x	x	x	x	x
Perissodactyla	*Equus caballus*	x	-	-	x	-
	Equus hydruntinus	x	x	x	x	-
	Stephanorhinus sp.	-	-	x	x	-
Artiodactyla	*Hippopotamus* sp.	x	x	x	x	-
	Capra aegagrus	x	x	x	x	-
	Capra ibex	-	-	x	-	-
	Ovis gmelinii	x	x	x	-	-
	Gazella sp.	x	x	x	x	-
	Bos sp.	-	x	x	-	-
	Bubalus	x	x	x	-	-
	Dama dama	x	x	x	x	x
	Cervus elaphus	x	x	x	x	-
	Capreolus capreolus	x	x	x	-	-
	Sus scrofa	x	x	x	-	-
Proboscidae	*Elephas* sp.	-	-	x	-	-

x = Temsil edilen. - = Temsil edilmeyen

Tablo: 2

II.3.- "B" Gözü Kazısı

2008 yılı Karain Mağarası B gözü kazıları G 9, H 9, I 9 ve I 10 olmak üzere 4 ayrı plan karede gerçekleştirilmiştir (Çizim: 3). Bütün plan kareler en üst seviyelerden başlayarak 11. arkeolojik seviyeye kadar kazılmıştır. Bu plan karelere ait arkeolojik ve jeolojik seviyeler ile bunların başlangıç ve bitiş kotları Tablo-3'te gösterilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere bu yıl yalnızca Holosen seviyelerde çalışılmıştır. Geçmiş sezonlardan bilindiği gibi Holosen seviyeler genellikle sarımsı ve kahverengi tonlarında sedimanlar içeren jeolojik birimlerden oluşmaktadır (Yalçınkaya ve diğ., 2009: 290). Kazı alanının en doğusunda gerçekleştirmiş olduğumuz kazılarda, H.I'den H.IV'e kadar tanımlanan Holosen seviyeler (Çizim: 4) oldukça önemli kültürel belgeler içermektedir.

H.0 olarak belirtmiş olduğumuz en üst kısım, günümüz toprağıyla da karışık hâlde bulunan Geç Roma ve Erken Bizans-Ortaçağ buluntularının bir karışımını sergiler. Bu kısımdaki sedimanlar çok ince ve gri renklidir. H.I jeolojik birimi, H.0 seviyesi kadar karışık olmasa da H.0 ve H.II buluntularının da karışık olarak ele geçirildiği, ancak daha çok Geç Roma ve İlk Tunç buluntuları sergileyen bir ünitedir. H.II jeolojik biriminde İlk Tunç Çağı özelliği gösteren buluntular yanında Kalkolitik unsurlar da tespit edilmiştir. H.III ve H.IV ise bütünüyle Kalkolitik Çağın buluntularını verir. Kazı alanının bu en doğu kısmında karşılaştığımız Holosen seviyeler, batı yönündekilere oranla *in situ* sedimanlar içermektedir. Daha önceki kazı sezonlarında H.III ile H.IV jeolojik birimleri arasında belirgin bir kalker yoğunluğundan söz etmiştik. Bu yoğunluk, bu yılki kazıların sonuçları ile de doğrulanmıştır. H.IV jeolojik seviyesi içinde daha önceki yıllarda da karşılaşmış olduğumuz ve olası depremler nedeniyle tavandan düşmüş olabilecek iri kalker bloklar ile karşılaşılmıştır (özellikle H 9, H 10 ve I 10 plan kareleri içinde, 8-11. arkeolojik seviyeler arası).

B Gözü Arkeolojik Buluntuları

H.0 diye adlandırdığımız en üst tabakalar içinde Demir Çağına ait çark yapımı basit kaplar ile Orta Çağa ait sırlı seramik parçaları yanında, kaba el yapımı seramik parçaları da ele geçirilmiştir. Bunların yanında; pişmiş toprak ağırşak, işlenmiş bir kemik parçası, sapantaşı ve çok az sayıda yontmataş öğe de saptanmıştır. Bu seviyelere ait en ilginç buluntular, G 9 plan karesinin kuzeydoğu köşesinde ve mağara duvarına yaslanan bir kovuk içerisinde ele geçirilmiştir. Dik boyunlu ve oval gövdeli yarım bir kap ve hemen yanından bulunan metal bir balta oldukça önemlidir (Resim: 1). Kabın tipolojisi ve metal baltanın niteliği dikkate alınırsa, Kalkolitik ya da İlk Tunç Çağına aittir denebilir. 2002 yılında yapılmış olan kazılarda bu baltanın tipolojik benzerini H.III jeolojik seviyeden saptanmıştı (Yalçınkaya ve diğ., 2004: 24, 28).

Bu eserlerin üst seviyelerde ele geçirilmiş olması; bir karışıklıktan ileri gelebileceği gibi, bulunduğu yerin yapısı ve konumundan da kaynaklanmış olabilir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu eserler mağaranın duvarına ait bir kovukta ele geçirilmiştir. Ancak, metal balta ve kabın H.III ya da H.IV jeolojik ünitelerinden birisine ait olma olasılığı da vardır. Zira bu eserlerin içinde bulunduğu kovuk, H.III jeolojik biriminden sadece 50 cm. yüksektedir. Dolayısıyla H.III ya da H.IV seviyelerinin insanları tarafından buraya özel olarak saklanmış olabilirler.

H.I jeolojik seviyesi, Demir Çağı seramiklerinin yanında İlk Tunç Çağı seramiklerinin de ele geçirildiği karışık bir yapıdadır. Diğer buluntular arasında; demir bir obje, Roma Dönemine ait ve imparator Traianus (M.S. 98-117) adına gümüş bir sikke (Resim: 2), kemik bız (Çizim 10: 7), çeşitli insan dişleri ile yontmataş elemanlardan; orak dilgiler (Çizim 6: 2-3), sırtlı dilgicikler (Çizim 6: 1) ve obsidyen dilgicikler dikkate değer buluntulardır.

KARAİN B 2008 KAZILAN PLAN KARELER				
PLAN KARE	**Arkeolojik Seviye**	**Jeolojik Seviye**	**Başlangıç Kotu (cm.)**	**Bitiş Kotu (cm.)**
G 9	0	H.0	-169	-184
G 9	0	H.I	-184	-196.5
G 9	0	H.II	-196.5	-206
G 9	0	H.III	-206	-220
G 9	1	H.III – H.IV	-220	-230
G 9	2 – 11*	H.IV	-230	-330
H 9	0	H.0	-170.5	-180
H 9	0	H.I	-180	-197.3
H 9	0	H.II	-197.3	-219
H 9	1	H.III	-219	-230
H 9	2	H.III – H.IV	-230	-240
H 9	3 – 11*	H.IV	-240	-330
I 9	0	H.0	-171	-192.6
I 9	0	H.I	-192.6	-202
I 9	0	H.II	-202	-216
I 9	0	H.III	-216	-220
I 9	1 – 3	H.III	-220	-250
I 9	4	H.III – H.IV	-250	-260
I 9	5 – 11*	H.IV	-260	-330
I 10	0	H.0	-176	-205
I 10	0	H.I	-205	-220
I 10	1	H.I	-220	-230
I 10	2	H.II – H.III	-230	-240
I 10	3	H.III	-240	-250
I 10	4 – 5	H.III – H.IV	-250	-270
I 10	6 – 11*	H.IV	-270	-330

Tablo 3: İlgili plan karede inilen en son arkeolojik seviye

H.II Jeolojik seviyesinde İlk Tunç Çağı ile Kalkolitik Çağ buluntuları karışık olarak ele geçirilmiştir. El yapımı devetüyü ve siyah astarlı seramik parçaları en bol karşılaşılan örnekleri oluştururlar. Az olmakla birlikte polikrom boyalı seramik parçaları da mevcuttur. Monokrom seramikler üzerinde meme biçimli kabartmalar yanında geometrik zikzak çizgili (insize) ya da nokta

bezemeli süslemeler yer alır. Delikli seramik parçaları ve pişmiş toprak ağırşaklar da bu seviyelerde saptanan küçük buluntulardır. Bu yılki kazı alanında H.II içerisinde herhangi bir ocak yeri ile karşılaşmamamıza karşın, insana ait yanmış diş ve kemikler ele geçirilmiştir. Yalnızca diş ve kemiklerin çeşitli derecelerde yanmış olması, tamamlanmamış bir kremasyonu akla getirmektedir. Yontmataş buluntular arasında; obsidyen dilgi ve dilgicikler ile obsidyene ait bir dilgicik çekirdeğinin (Çizim 6: 9) yanı sıra çakmaktaşı ve radyolaritten keski ağızlı mikro ok ucu (Çizim 6: 6) ile bir mikrogravet uç (Çizim 6: 7) yer almaktadır. Yonga, dilgi ve dilgicikler ile ön kazıyıcılar (Çizim 6: 4-5) ve orak dilgiler diğer tipik buluntulardandır.

H.III genel olarak Geç Kalkolitik Döneme ait buluntular sergilemiştir. Dik ağızlı, dik gövdeli, siyah astarlı ve el yapımı seramik parçaları hemen göze çarpan buluntu grubunu oluşturmaktadır. Devetüyü renginde kap parçaları da azımsanmayacak miktardadır. Polikrom boyalı krem astar üzerine kırmızı bantlı el yapımı kap parçaları az da olsa vardır. Yontmataş endüstri öğeleri açısından obsidyenin varlığı bu seviyede de devam eder. Çakmaktaşı ve radyolaritden trapez kesitli ve çok düzenli dilgiler, taş kalemler (Çizim 7: 6), düzeltili dilgi ve dilgicikler, ön kazıyıcılar (Çizim 7: 1-5), dişlemeli âletler (Çizim 6: 11), taşdelgiler (Çizim 6: 12), mikrolitler (Çizim 7: 8-11) ve orak dilgiler (Çizim 6: 10) tipiktir. Bu seviyelerde çeşitli tiplerde mikrodilgi çekirdekleri de ele geçirilmiştir (Çizim 7: 7, 12). Delinmiş denizel ve taş boncuklar oldukça sık karşılaşılan diğer eserlerdendir. Sürtmetaş parçalar arasında sapan taşları önemli bir grubu oluşturur. Kemik objeler arasında en genel tip olarak bızlar görülmektedir. Bununla birlikte, bir adet kemik kaşık çok tipik bir morfoloji gösterir (Çizim 11: 2). Formu kemiklerden ilik çıkarmak için kullanılmış olabileceğini düşündürtmektedir. H.III içerisindeki önemli olabilecek diğer bir saptama da, bir adet ocak yerinin ve aşı boyası parçalarının varlığıdır.

H.IV jeolojik birimi için, bu alanda daha önceki gözlemlere de dayanarak tipik bir Kalkolitik Çağ seviyesidir, denebilir. Bu seviyede el yapımı monokrom siyah ve devetüyü astarlı kap parçaları yaygındır. Bunlara polikrom boyalı seramikler de eşlik eder. H.IV içerisinde depo kapları olabilecek büyüklükte

iri parçalar da gözlemlenmiştir. Bilindiği üzere H.IV jeolojik seviyesi diğer jeolojik birimlere oranla daha kalın bir sedimantasyon göstermektedir. Bu birimin üst seviyeleri içinde masa ya da kap ayakları olarak bilinen pişmiş toprak kap ayaklar mevcuttur. Yine üst seviyeler içinden denizel midye kabukları ve ip askı formlu kap parçaları ele geçirilen diğer buluntulardır.

H.IV biriminin üst seviyelerinin en önemli buluntularından biri de H 9 plan karesi 5. arkeolojik seviyede ele geçirilen pişmiş toprak bir figürindir (Resim: 3-4). Oldukça stilizedir ve dip kısmı figürinin dik duramayacağı kadar ovaldir. Gövdesinde incelen figürin, cepheden bakıldığında genişleyen bir tipoloji sergiler. Göz çukuru ile burun ve kaşların çıkıntısı belli belirsiz işlenmiştir. Figürinin erkek ya da kadın olabileceğine dair hiçbir belirti yoktur. Ancak dönemi itibarıyla Anadolu örnekleri incelendiğinde kadın figürini olması büyük bir olasılık dâhilindedir. Böylesi bir buluntunun benzeri, İç Anadolu Bölgesi'ndeki Köşk Höyük kazısından bilinmektedir (Öztan ve diğ., 2006: 380, 388). Köşk Höyük Kalkolitik seviyelerinden elde edilen örnekler, genellikle sivri bir baş tipolojisi gösterirler. Karain buluntusu ise daha küt ve oval bir baş taşımaktadır. Bununla birlikte, her iki yerleşimden elde edilen örneklerde dip kısımlar yuvarımsı biçimlidir. Kollar, bacaklar ve ayaklar işlenmemiştir. Köşk Höyük örneklerinin burun göz ve kaşları Karain örneğine göre daha belirgindir. Karain'den ele geçen bu figürin, güneybatı Anadolu (özellikle Toroslar'ın güneyi) için tek örnektir.

H.IV'ün tüm seviyeleri içinde sürtmetaş öğeler arasında cilâlı taş balta ve baltacıklar ile cilâlı taş keskiler (Çizim 10: 1-2), öğütme taşları ve sapan taşları ele geçirilmiştir. Kemik ve boynuz endüstri içinde en önemli buluntuları kemik kaşıklar (Çizim 11: 1), bızlar (Çizim 10: 4, 6), spatüller ve işlenmiş geyik boynuzları gibi elemanlar oluşturur. Kemik üzerine işlenmiş ve henüz fonksiyonları bilinmeyen iki adet obje de oldukça ilginçtir (Çizim 10: 3, 5). Karain B'nin hemen hemen tüm Holosen seviyelerinde bol miktarda temsil edilen denizel ve karasal yumuşakçalardan boncuklar ile taş boncuklar, bu yıl da tüm seviyelerde saptanmıştır. Ancak H.IV'de bunların oranı oldukça yüksektir. Nitekim I 10 plan karesi 9. arkeolojik seviyede *in situ* bir

dizi *Dentalium* boncuk, grup hâlinde bulunmuştur. H.IV jeolojik seviyesi yontmataş öğeler açısından da oldukça zengin bir görünüm sergiler. Bunlar arasında; sırtlı dilgicikler (Çizim 8: 2-3), taş delgiler (Çizim 8: 4, 8; Çizim 9: 2), bir adet ilginç bir ok ucu (Çizim 8: 1), taş kalemler (Çizim 8: 5), dişlemeli ve çontuklular, ön kazıyıcılar (Çizim 9: 1, 4-7), orak dilgiler (Çizim 9: 9), keski ağızlı ok uçları (Çizim 9: 10-11), prizmatik çekirdekler (Çizim 8: 9-10), düzeltili ve düzeltisiz yonga ve dilgi-dilgicikler (Çizim 8: 6-7; Çizim 9: 3, 8) ile obsidyen yontmataş elemanlar en genel tiplerdir. H.IV jeolojik seviyesinin hemen tüm silsilesi içinde ocaklar ve kül katmanları mevcuttur. Buna paralel olarak yanmış kemikler de vardır. H.IV jeolojik seviyesinin en belirgin özelliklerinden birisi de 7. arkeolojik seviyeden itibaren daha alt seviyelere doğru çoğalan yumuşakça kabuklarıdır. Bunların diyet unsuru oldukları düşünülmektedir.

B Gözü Fauna Buluntuları

2008 yılı Karain B gözüne ait faunal kalıntılar çok çeşitlidir. Tüm Holosen seviyeler açısından bakıldığında, en yoğun olarak ele geçirilenler koyun, keçi ve yumuşakça kalıntılarıdır. Bunların yanı sıra daha az sayıdaki çeşitli kuşlar, geyik, kaplumbağa ve etçiller ile daha iri boyutlardaki bir otçul memeli fauna yelpazesini tamamlamaktadır. Bu yılki kazılara ait zooarkeolojik çalışmalar henüz tamamlanmadığından, tür ve alt türler bazında detaylı bilgi verme olanağı yoktur.

II.4.- Laboratuvar Çalışmaları

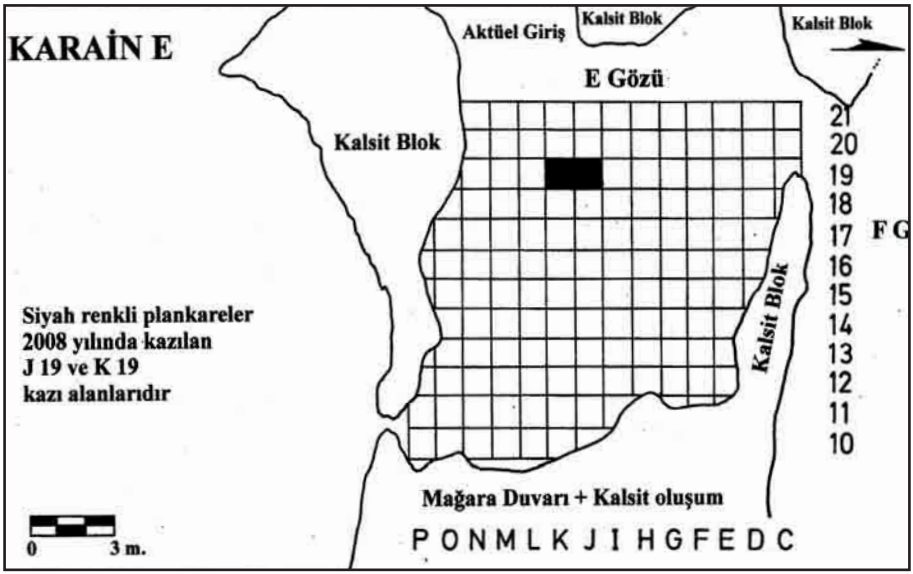
2008 yılında, Karain kazı çalışmalarının önemli bir kısmını oluşturan çalışmalarına da devam edilmiştir. Bu kapsamda, rutin laboratuvar çalışmalarının yanı sıra, "Türkiye'nin İlk Sakinleri" isimli sergi için Karain Mağarası'ndan elde edilen fosil kemik kalıntılarının mülajları alınmıştır. Ayrıca, kırık olarak ele geçirilen arkeolojik ve faunal buluntuların restorasyonları ve konservasyonları gerçekleştirilmiştir.

KAYNAKÇA

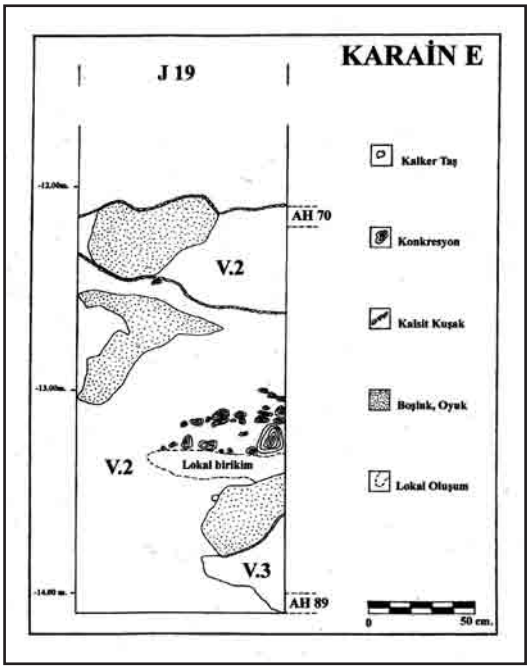
ÖZTAN, A., S.ÖZKAN, M.C.EREK, E.FAYDALI, (2006), "2004 Yılı Köşk Höyük Kazıları", *27. Kazı Sonuçları Toplantısı-I*: 379-392.

YALÇINKAYA, I., H.TAŞKIRAN, M.KARTAL, M.B.KÖSEM, (2004), "2002 Yılı Karain Kazıları", *25. Kazı Sonuçları Toplantısı-II*: 19-28.

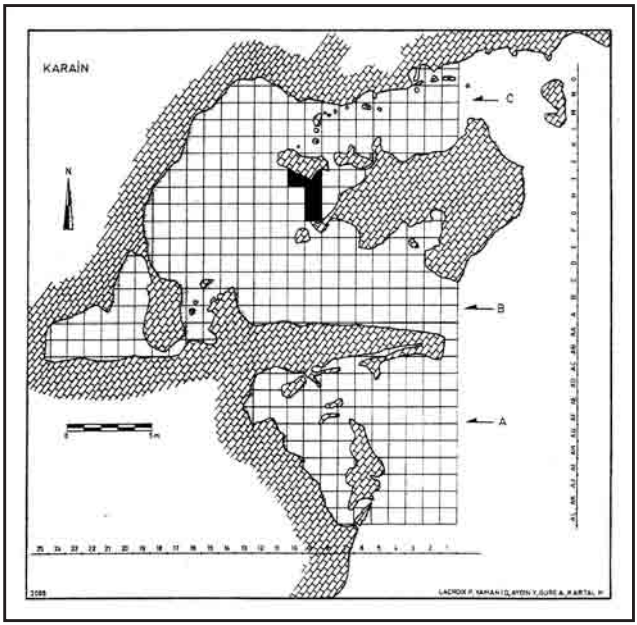
YALÇINKAYA, I., H.TAŞKIRAN, M.KARTAL, K.ÖZÇELİK, M.B.KÖSEM, G.KARTAL, (2009), "2007 Yılı Karain Mağarası Kazıları", *30. Kazı Sonuçları Toplantısı-II*: 285-300.

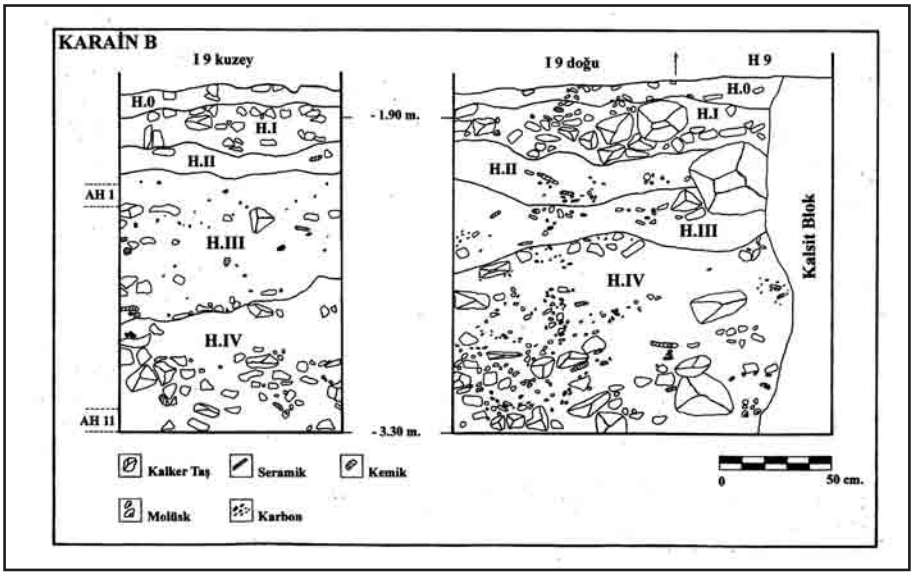
Çizim: 1

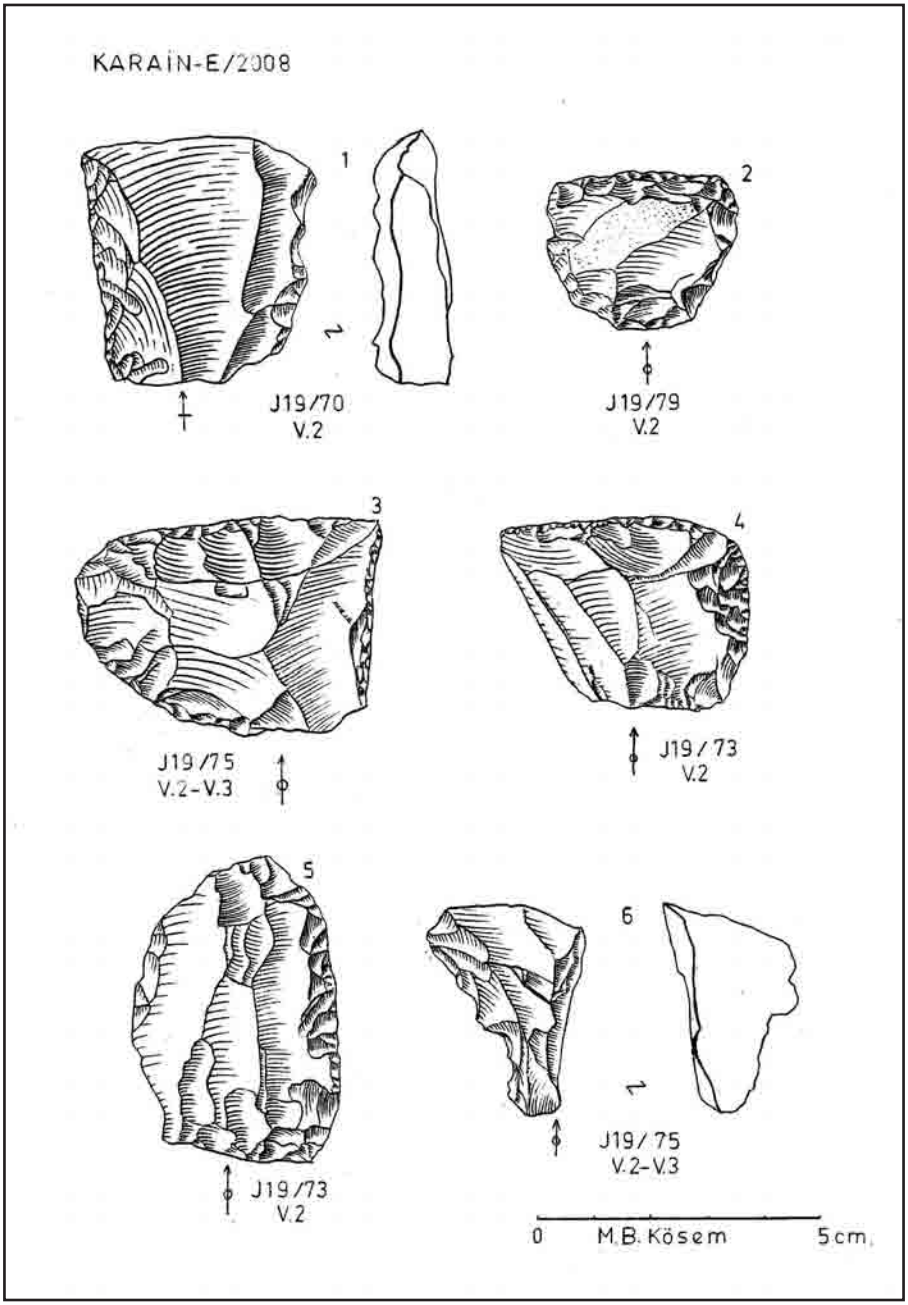
Çizim: 2

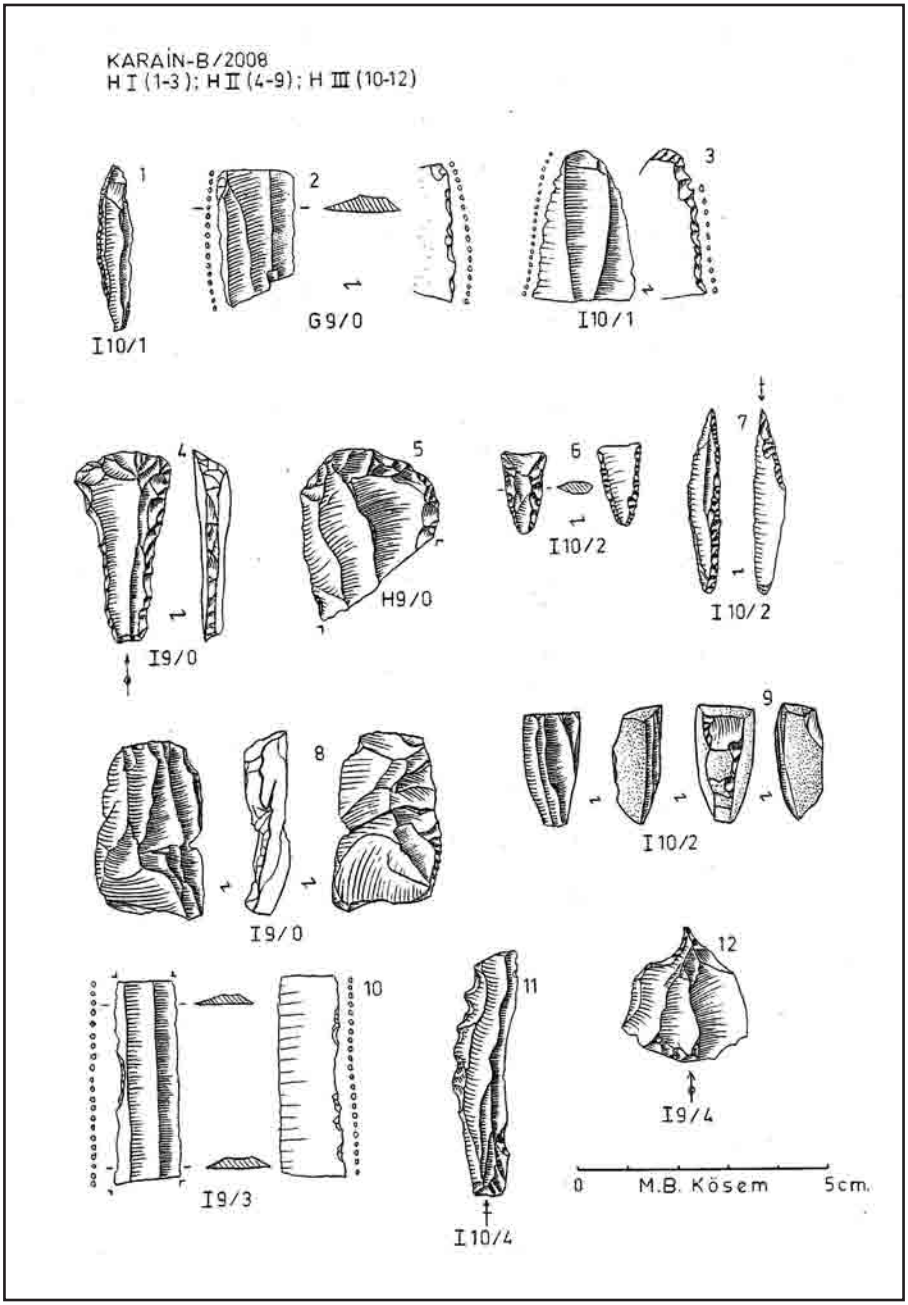
Çizim: 3

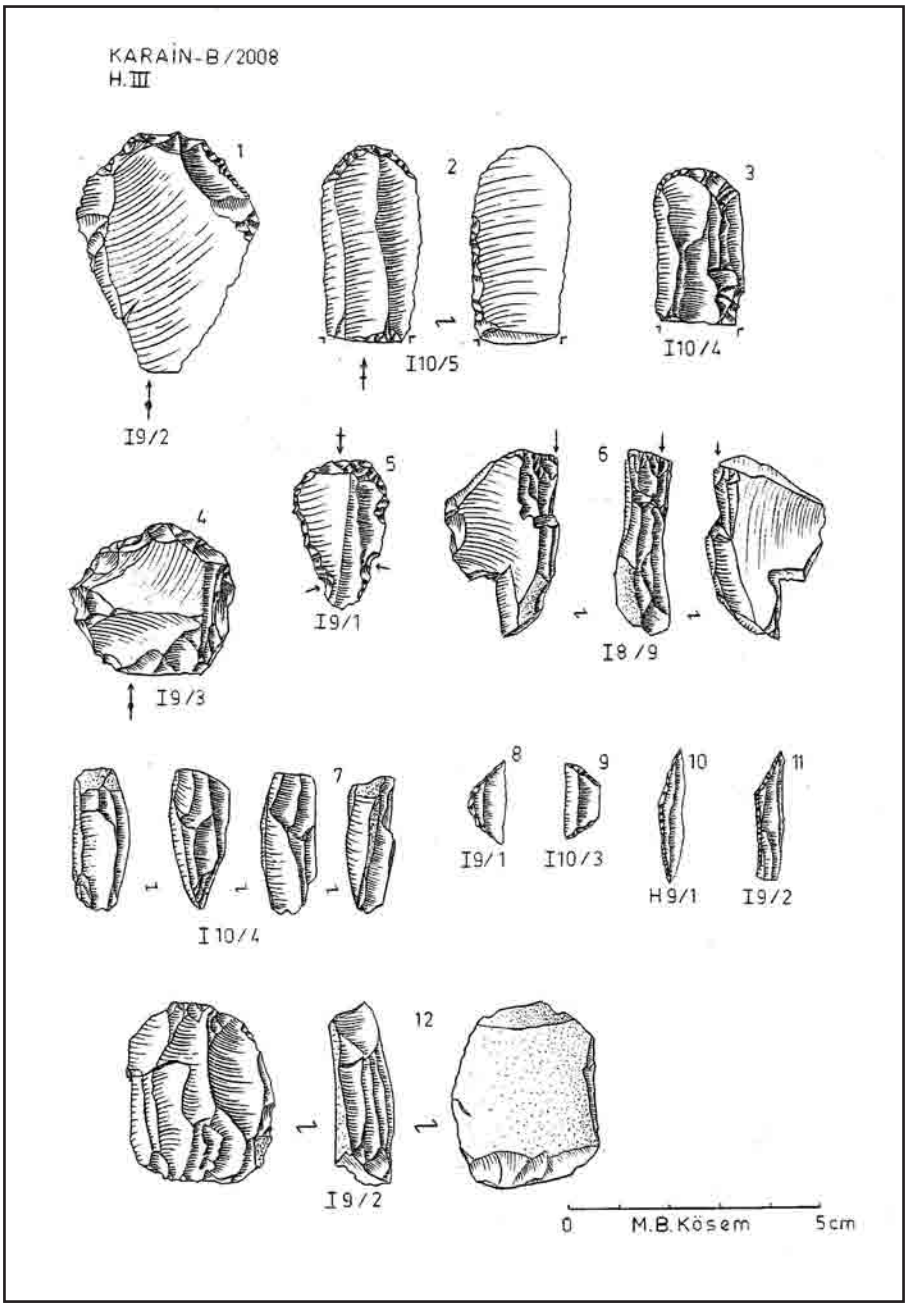
Çizim: 4

KARAİN-E/2008
1
J19/70
V.2
2
J19/79
V.2
3
J19/75
V.2-V.3
4
J19/73
V.2
5
J19/73
V.2
6
J19/75
V.2-V.3
0
M.B. Kösem
5cm.

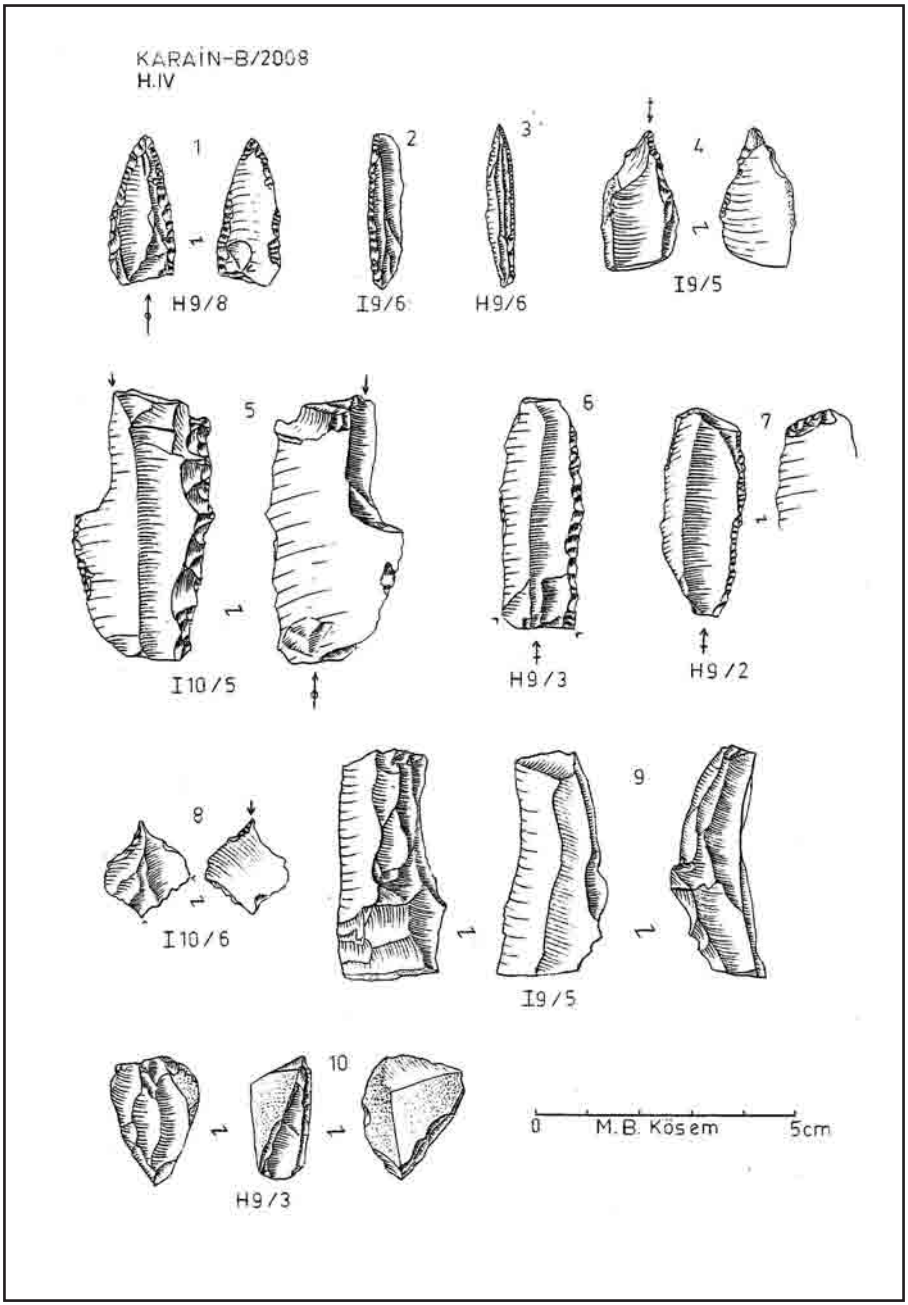
Çizim: 5

KARAİN-B/2008
H I (1-3); H II (4-9); H III (10-12)
1
I10/1
2
G9/0
3
I10/1
4
I9/0
5
H9/0
6
I10/2
7
I10/2
8
I9/0
9
I10/2
10
I9/3
11
I10/4
12
I9/4
0
M.B. Kösem
5cm.

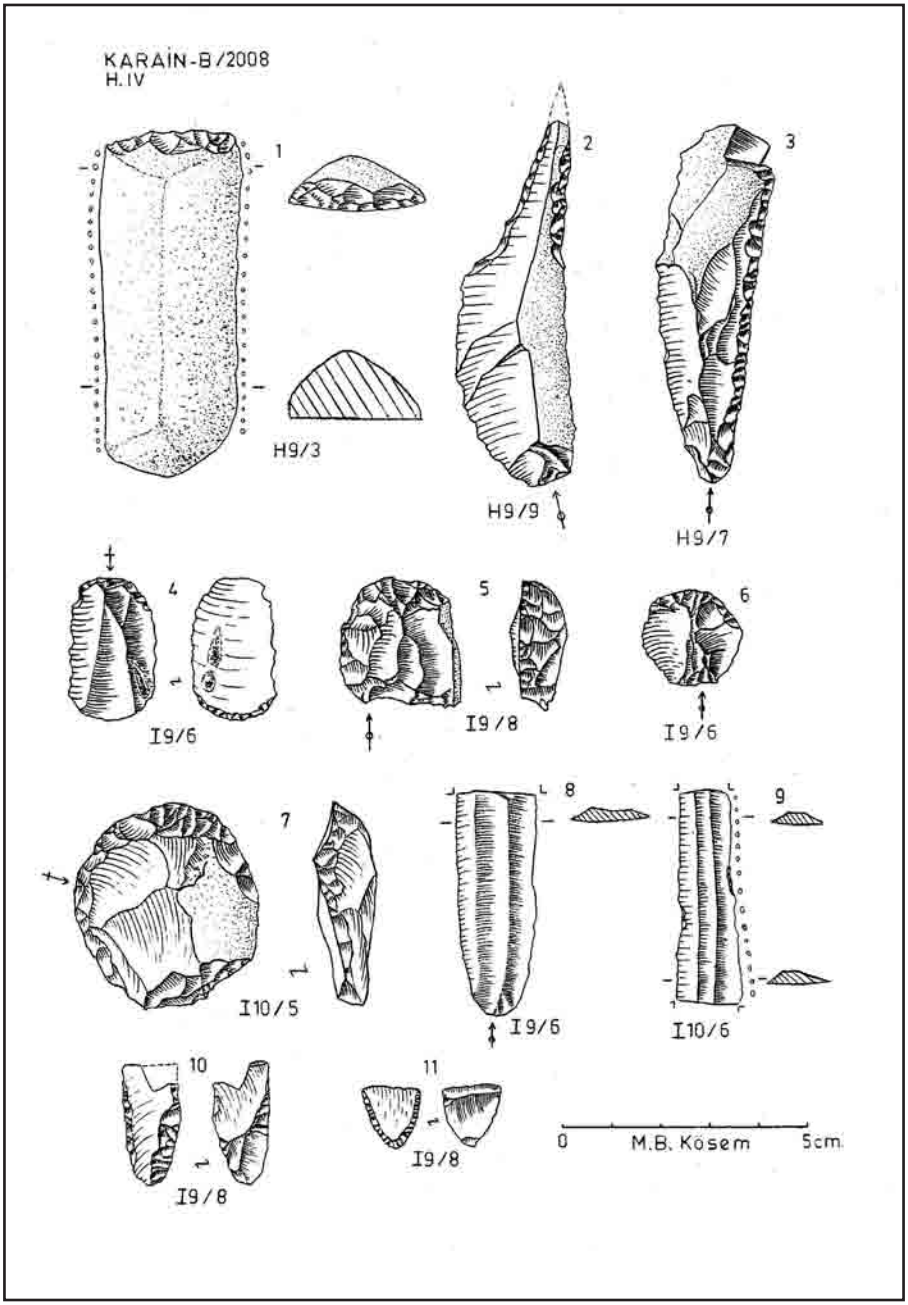
Çizim: 6

KARAİN-B/2008
H.III
1
I9/2
2
I10/5
3
I10/4
4
I9/3
5
I9/1
6
I8/9
7
I10/4
8
I9/1
9
I10/3
10
H9/1
11
I9/2
12
I9/2
0
M.B.Kösem
5cm

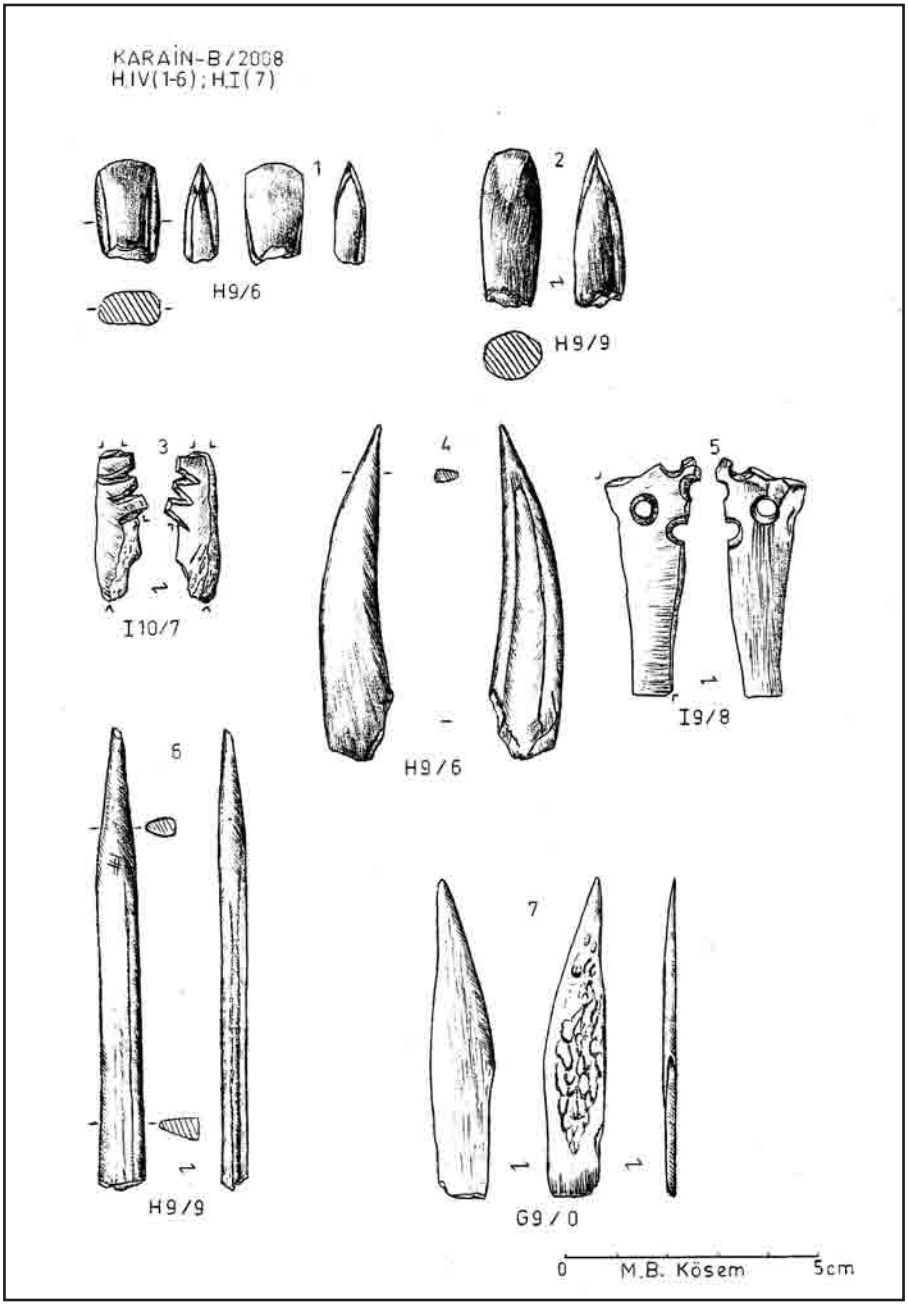
Çizim: 7

KARAİN-B/2008
H.IV
1
H9/8
2
I9/6
3
H9/6
4
I9/5
5
I10/5
6
H9/3
7
H9/2
8
I10/6
9
I9/5
10
H9/3
0
M.B. Kösem
5cm

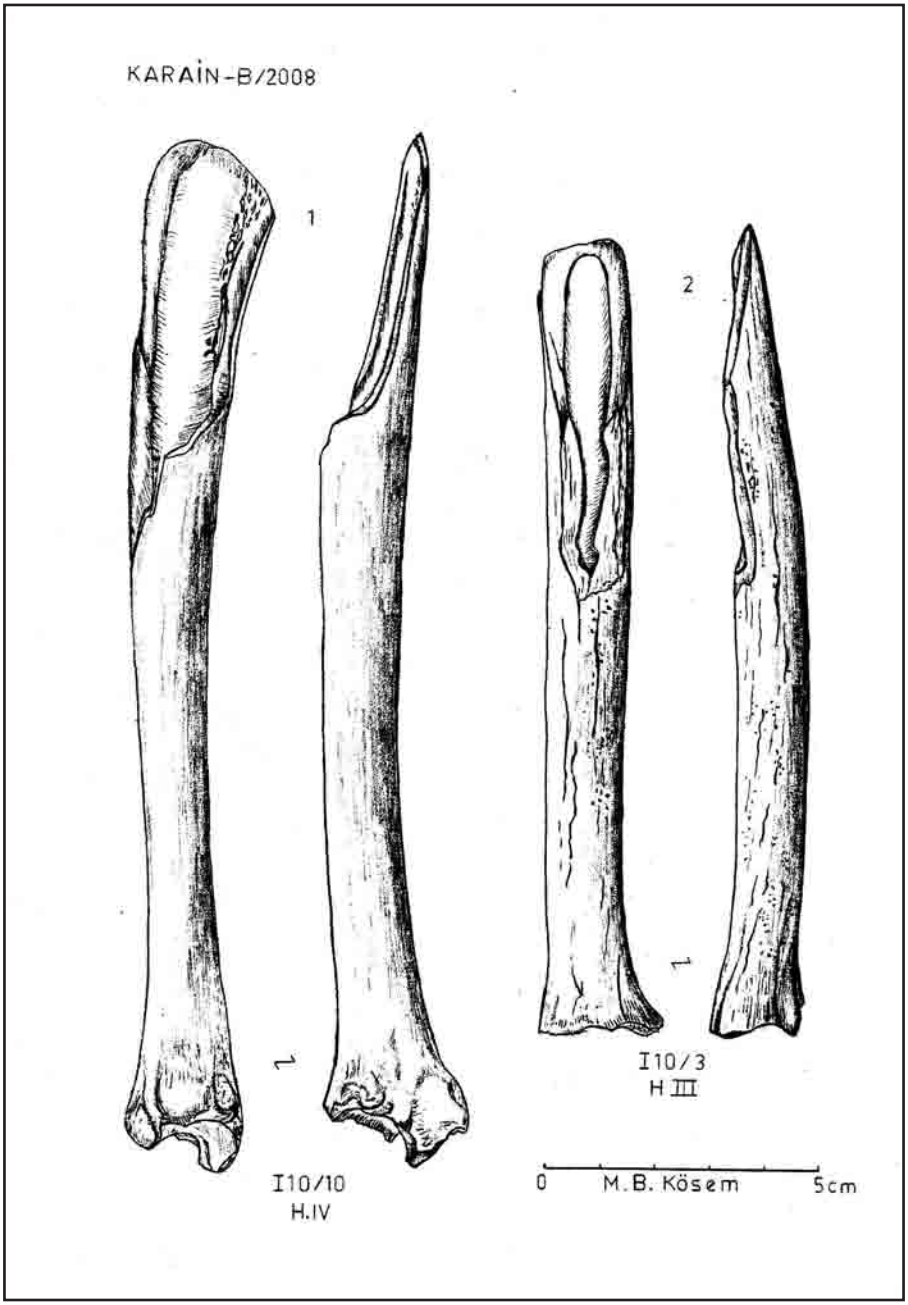
Çizim: 8

KARAİN-B/2008
H.IV
1
H9/3
2
H9/9
3
H9/7
4
I9/6
5
I9/8
6
I9/6
7
I10/5
8
I9/6
9
I10/6
10
I9/8
11
I9/8
0
M.B. Kösem
5cm

Çizim: 9

KARAİN-B/2008
H.IV(1-6); H.I(7)
1
H9/6
2
H9/9
3
I10/7
4
H9/6
5
I9/8
6
H9/9
7
G9/0
0
M.B. Kösem
5cm

Çizim: 10

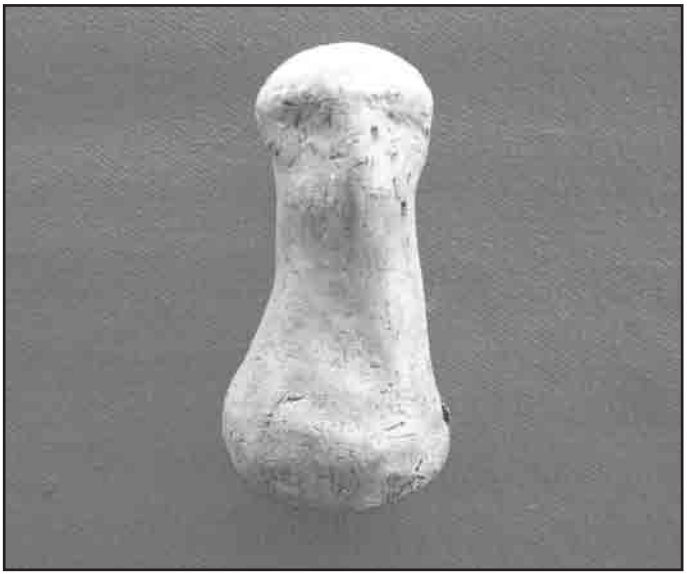
Çizim: 11

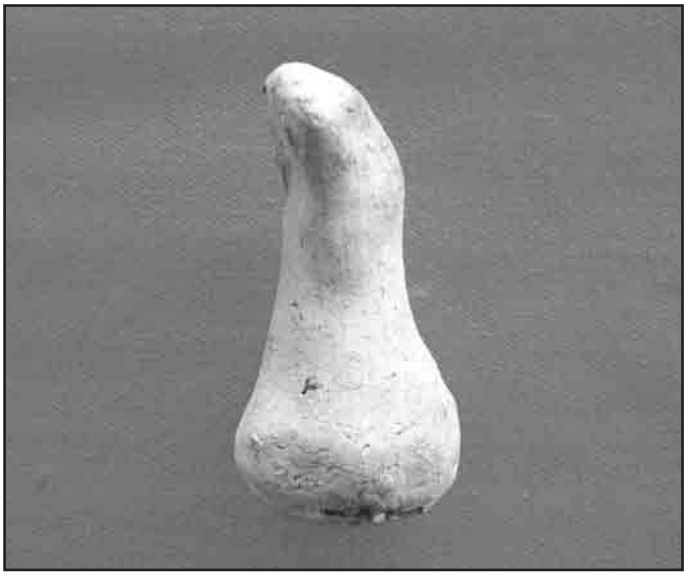
Resim: 1

Resim: 2

Resim: 3

Resim: 4